

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců Mgr. Petra Sedláka, Ph.D. a JUDr. Václava Štencle, MA v právní věci žalobce: **mjr. Ing. S. H.**, zast. Mgr. Alicí Kubíčkovou, LL.M., advokátkou se sídlem Žitná 1575/49, Praha 1, proti žalovanému: **Náčelník Generálního štábu Armády České republiky**, se sídlem Vítězné náměstí 1500/5, Praha 6, o žalobě proti rozhodnutí ze dne 25. 2. 2016, č.j. 500-1/2016-1304,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

[1] Náčelník Generálního štábu Armády České republiky svým rozhodnutím ze dne 25. 2. 2016, č. j. 500-1/2016-1304, podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) zamítnul odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí velitele Velitelství Výcviku – Vojenské akademie (dále také „VeV-VA“) ze dne 9. 11. 2015, ev. č. 382/6/235/2014-1970.

[2] Velitel VeV-VA uvedeným rozhodnutím nevyhověl žádosti žalobce a nepřiznal mu nárok na výplatu odměny za služební pohotovost ve výši 986.384,97 Kč spolu s úroky z prodlení a úhradu nákladů právního zastoupení ve výši 30.201,60 Kč. Žalobce se tohoto nároku domáhal z důvodu, že mu byla v letech 2009 až 2013 v rámci bojové připravenosti nařizována povinnost hlásit veliteli VeV-VA místo svého pobytu a být připraven dostavit se na určené místo na stanovený signál v časové normě dosažitelnosti do 360 minut (s výjimkou roku 2013, kdy nebyla časová norma stanovena) a dále v letech 2011 a 2012 byl určen do hotovosti velení (řízení) VeV-VA a byla mu stanovena také časová norma dosažitelnosti do 360 minut. Podle žalobce se jednalo o služební pohotovost ve smyslu § 30 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění účinném do 30. 6. 2015 (dále jen „zákon o vojácích z povolání“).

II. Obsah žaloby

[3] Žalobce se domáhá zrušení správních rozhodnutí obou stupňů a vrácení věci žalované k dalšímu řízení. Namítá, že námitka promlčení byla vznesena v rozporu s dobrými mravy, tedy neplatně. Správní orgán se dopustil protiprávního jednání a musel si být vědom rozporu mezi rozkazy a zákonem. Jediným účelem námitky promlčení je zbavení se vlastní odpovědnosti za protiprávní jednání. V případě žalobce nešlo o pouhé uvedení jeho jména v plánu uvádění do bojové připravenosti, nýbrž o faktická omezení odpovídající služební pohotovosti. Pokud by došlo k vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu a žalobci by byla nakázána povinnost dostavit se, nejednalo by se o počátek pohotovosti, nýbrž o povolání do služby. Bez ohledu na to, jak je institut nazýván, je nutné posuzovat faktický obsah omezení. Stejně tak není relevantní, za jakých podmínek by byl žalobce povoláván. Povinnost odpovídala pojmu dosažitelnost ve smyslu zákona č. 76/1959. Zákon o vojácích z povolání už tento pojem neužívá a obsahuje toliko úpravu služební pohotovosti. Tyto závěry potvrzují také rozsudky Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Ads 71/2012, 4 Ads 55/2013 a 6 Ads 47/2013. Existenci faktických omezení potvrzují i svědecké výpovědi vojáků z povolání sloužících ve VeV-VA. Nadto byl žalobce na základě jeho zařazení do Plánu uvádění VeV-VA do bojové připravenosti v době svého osobního volna skutečně povolán do služby, a to v únoru 2012, kdy měl trávit rekreaci s přítelkyní na horách. Vzniklá újma mu nebyla kompenzována. Není pravdivé tvrzení, že by časová norma dosažitelnosti 360 minut byla zrušena ke dni 20. 7. 2012. Žalovaný mísí dvě různá ustanovení rozkazů. Pokud bylo ukončeno týdenní bojové rozdílení, nemělo to vliv na časovou normu dosažitelnosti. Pokud žalovaný argumentuje tím, že od 2013 nebyla časová norma výslovně uvedena, proto zde takové omezení absentuje, pak uznává, že v roce 2012 zde praktické omezení bylo. I kdyby námitka promlčení nebyla v rozporu s dobrými mravy, měla být žalobci přiznána odměna za služební pohotovost vykonanou v měsíci únoru 2012. Splatnost peněžitého nároku totiž nastala až 31. 3. 2012, přičemž žádost byla podána 26. 3. 2015. Žalovaný se řádně nevypořádal s výtkami žalobce a dalšími relevantními skutečnostmi. Nezákonnost spočívá v rozporu s principem legitimního očekávání, zásadou uvedenou v § 2 odst. 4 správního řádu a dále s § 89 odst. 2 správního řádu.

III. Vyjádření žalovaného

[4] Žalovaný ve svém vyjádření zopakoval argumentaci uvedenou v napadeném rozhodnutí. Námitka promlčení nebyla vznesena v rozporu s dobrými mravy, žalobce své

právo mohl uplatnit včas. Je nutno rozlišovat tři rozdílné instituty využívané u VeV-VA a posuzovat každý samostatně. Účelem zařazení do Plánu uvádění VeV-VA do bojové pohotovosti bylo zabezpečení plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti pouze při vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu, k čemuž nedošlo. Jedinou povinností z toho vyplývajících bylo zúčastnit se poučení dvakrát ročně v době výkonu služby. Jmenovité určení příslušníků VeV-VA do hotovostní skupiny představovalo pouze jmenný seznam osob, které nebyly nijak omezovány. Teprve při určení konkrétního příslušníka do skupiny velení a řízení pouze na daný kalendářní týden byla *de facto* nařizována služební pohotovost. To se stalo v případě žalobce pouze jednou, přičemž nárok na odměnu za tuto pohotovost byl promlčen. V případě vyčleňování sil a prostředků k plnění úkolů Policie České republiky při vzniku mimořádné události na jaderné elektrárně Temelín nebo Dukovany, byly zpracovávány pouze jmenné seznamy. Žalobci nebyla v této souvislosti nařízena služební pohotovost, neboť ke jmenovitému vyčlenění sil mělo dojít až při vzniku mimořádné události 2. stupně, která však nikdy nenastala. Jednalo se vždy o ničím neomezené volno vojáka, které navíc bylo odměňováno zvláštním příplatkem. Žalobce neuvedl žádné konkrétní omezení, které mu mělo být způsobeno. Nevyplývá to ani z výpovědí svědků. Nárok za únor 2012 byl promlčen, neboť splatnost platu za tento měsíc nastala 15. 3. 2012, přičemž žádost byla podána až 26. 3. 2015. Žalovaný závěrem navrhl, aby byla žaloba zamítnuta a aby mu byla přiznána náhrada nákladů řízení.

IV. Replika žalobce

[5] Žalobce ve své replice uvedl, že s vyjádřením žalovaného nesouhlasí a trvá na svých tvrzeních, a zopakoval některé z žalobních argumentů.

V. Posouzení věci krajským soudem

[6] Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů; dále jen „s. ř. s.“), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění zákonných podmínek (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

[7] Po přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí dospěl soud k závěru, že **žaloba není důvodná**.

[8] Předně se soud zabýval námitkou, že se žalovaný nevypořádal s výtkami a dalšími skutečnostmi uvedenými v odvolání a porušil § 89 odst. 2 správního řádu. K takto obecně formulované námitce soud může taktéž pouze v obecné rovině poznamenat, že tvrzenou nezákonnost neshledal. Žalovaný se zabýval odvolacími námitkami, zdůvodnil své úvahy a předložil konkrétní ucelenou argumentaci oponující argumentaci žalobce. Z napadeného rozhodnutí je patrná reakce na námitky žalobce i konkrétní úvahy žalovaného. Ostatně sám žalobce proti těmto úvahám v žalobě brojí konkrétní argumentací, a krajskému soudu proto nic nebrání v tom, aby správnost těchto úvah věcně posoudil.

[9] Soud se neztotožnil ani s námitkou, že uplatnění námitky promlčení velitelem VeV-VA bylo v rozporu s dobrými mravy, a nemá k ní být proto přihlíženo.

[10] Vztahem námitky promlčení a korektivu dobrých mravů se v různých kontextech zabývaly české vrcholné soudy. Zejména lze poukázat na nálezy Ústavního soudu ze dne 6. 9. 2005, sp. zn. I. ÚS 643/04 (N 171/38 SbNU 367) a ze dne 25. 5. 2011, sp. zn. IV. ÚS 2842/2010 (N 101/61 SbNU 527, dostupné na <http://nalus.usoud.cz>), v nichž Ústavní soud obecně vymezil podmínky pro uplatnění korektivu dobrých mravů vůči námitce promlčení takto: „*Námitka promlčení zásadně dobrým mravům neodporuje, ale mohou nastat situace, že uplatnění této námitky je výrazem zneužití práva na úkor účastníka, vůči němuž by zánik nároku v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. Zásada souladu práv, resp. jejich výkonu s dobrými mravy představuje významný princip, který v odůvodněných případech dovoluje zmírňovat tvrdost zákona a dává soudci prostor pro uplatnění pravidel slušnosti (ekvity). Pojem „dobré mravy“ nelze vykládat pouze jako soubor mravních pravidel užívaných jako korektiv či doplňující obsahový faktor výkonu subjektivních práv a povinností, ale jako příkaz soudci rozhodovat v souladu s ekvitou, což ve svých důsledcích znamená nastoupení cesty nalézání spravedlnosti.*“ Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 8. února 2011, sp. zn. 21 Cdo 85/2010 (dostupný na www.nsoud.cz), posuzoval uvedený problém v kontextu promlčení pohledávky ze smlouvy o půjčce a dospěl k následujícímu právnímu názoru, který výstižně charakterizuje podmínky pro uplatnění korektivu dobrých mravů na námitku promlčení: „*Dobrym mravum zásadně neodporuje, namítá-li někdo promlčení práva uplatňovaného vůči němu, neboť institut promlčení přispívající k jistotě v právních vztazích je institutem zákonným a tedy použitelným ve vztahu k jakémukoliv právu, které se podle zákona promlčuje. Uplatnění námitky promlčení by se přičilo dobrým mravům jen v těch výjimečných případech, kdy by bylo výrazem zneužití tohoto práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil, a vůči němuž by za takové situace zánik nároku na plnění v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil. Tyto okolnosti by přitom musely být naplněny v natolik výjimečné intenzitě, aby byl odůvodněn tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení.*“

[11] Ke sporné otázce se vyjádřil také Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 16. 7. 2014, č. j. 3 Ads 83/2013-39 (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz): „*Stěžovatel ony výjimečné okolnosti uplatnění svého práva na přiznání zvláštního příplatku za službu v zahraniční misi spatřuje zejména v tom, že uplynutí promlčecí doby nezavinil, neboť se v dobré víře řídil oficiálním výkladem zákona č. 143/1992 Sb. ze strany „samotného autora“, tedy České republiky, a jednal tedy s důvěrou ve stát, resp. jeho příslušný orgán. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že je třeba odlišovat oficiální výklad práva a výklad orgánu aplikujícího právo jako dvě různé formy výkladu odlišované jednak podle subjektu, který výklad podává, a jednak podle závaznosti takového výkladu (srv. k tomu Harvánek, J. a kol. Právní teorie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2013, s. 314 – 317). Výklad zaujatý žalovaným a posléze jím také změněný byl výklad interního charakteru zavazující služební orgány, které rozhodují v řízení ve věcech služebního poměru a také platových poměrech příslušníků ozbrojených sil. Ani tak ovšem nelze tento výklad chápat jako výklad „samotného autora“ (tzn. autentický výklad), neboť v současné době v České republice není standardně takový výklad práva podáván, přičemž aby se jednalo o autentický výklad, musel by ho podávat sám normotvůrce, tedy orgán, který danou právní normu vydal, nikoliv jakýkoliv jiný orgán státu. Oficiální výklad Ministerstva obrany však nebyl žádným způsobem závazný pro samotného stěžovatele, který není služebním orgánem, tedy orgánem aplikace práva. Pro stěžovatele byl závazný až výklad zaujatý*

služebními orgány při rozhodování o jeho nároku na zvláštní příplatek, neboť v tomto případě se již jednalo o výklad orgánu aplikace práva, který je pro adresáty individuálních právních aktů relativně závazný (inter partes). Nejvyšší správní soud tedy souhlasí s názorem městského soudu, že stěžovatele nijak nechránil princip legitimního očekávání či oprávněné důvěry v tento výklad práva, jakkoliv byl zastáván jeho nadřízenými, a stěžovatel se mohl u soudu domáhat svého práva i proti tomuto výkladu. Změnu oficiálního výkladu právní úpravy tedy nelze považovat za důvod pro omezení práva na uplatnění námitky promlčení vůči nároku stěžovatele.“

[12] Ve světle výše citované judikatury je patrné, že samotné zavinění vzniku tvrzeného bezdůvodného obohacení na straně státu (tj. nevyplacení požadované odměny žalobci) nemůže zakládat nemožnost uplatnění námitky promlčení pro rozpor s dobrými mravy. Bez ohledu na to, zda byly příslušné orgány (zejména velitel VeV-VA) při nevyplacení požadované odměny vedeny oficiálním výkladem či pouze individuálním posouzením daného konkrétního případu, žalobci nic nebránilo v tom, aby tvrzený nárok řádně a včas uplatnil. Stejně tak nemůže být rozhodné to, zda byl zastáván výklad zákona správný či nesprávný. Na základě zásady *vigilantibus iura scripta sunt* bylo možné po žalobci spravedlivě žádat, aby svá práva řádně střežil a včas uplatnil. V posuzované věci nejsou dány žádné specifické okolnosti, které by zakládaly rozpor uplatněné námitky promlčení s dobrými mravy.

[13] Co se týče otázky, na které nároky se vztahuje námitka promlčení, ztotožňuje se soud se žalovaným v tom, že promlčeny jsou taktéž nároky plynoucí z tvrzené služební pohotovosti vykonané v měsíci únoru 2012. Jak plyne z čl. 1 rozkazu ministra obrany č. 10/1998 Věstníku Ministerstva obrany (pozn.: soud interními normativními akty vydanými v rámci rezortu Ministerstva obrany neprováděl dokazování s ohledem na nutnou znalost těchto aktů ze strany žalobce i žalovaného – k tomu srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 9. 2013, čj. 4 Ads 118/2012 – 38), termín splatnosti platu žalobce byl stanoven na 15. den následujícího kalendářního měsíce. Splatnost veškerých složek platu za výkon služby (včetně tvrzené služební pohotovosti) v měsíci únoru 2012 tak nastala 15. 3. 2012. Tříletá promlčecí lhůta pro uplatnění platových nároků za měsíc únor 2012 proto uplynula 15. 3. 2015. Jelikož žádost o vyplacení odměny za služební pohotovost podal žalobce až 26. 3. 2015, nepromlčeny zůstaly pouze platové nároky za výkon služby v období od 1. 3. 2012. Stejně jako žalovaný se proto bude soud dále zabývat služební pohotovostí vykonanou žalobcem dle jeho tvrzení od tohoto data.

[14] Jádrem sporu je pak posouzení, zda byla žalobci v období od 1. 3. 2012 na základě rozkazů ministrů obrany č. 7/2009 a č. 15/2013 Věstníku Ministerstva obrany ve spojení s rozkazy velitele VeV-VA č. 1/2012 a 1/2013 nařízena služební pohotovost ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání.

[15] Podle § 30 odst. 1 a 2 zákona o vojácích z povolání „[v]yžaduje-li to důležitý zájem služby, může nadřízený nařídit vojákovi služební pohotovost. Služební pohotovostí se rozumí přítomnost vojáka ve vojenských objektech nebo na jiných místech, která určí nadřízený, a to mimo dobu služby.“ Podle § 19 odst. 2 zákona o platu „[z]a hodinu pracovní pohotovosti mimo pracoviště mimo pracovní dobu zaměstnance přísluší zaměstnanci odměna ve výši 15 %, a jde-li o den pracovního klidu, ve výši 25 % poměrné části platového tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku, připadající na jednu hodinu práce bez práce přesčas v měsíci, na který připadla pracovní pohotovost.“

[16] Nejvyšší správní soud se výkladem těchto zákonných ustanovení zabýval v žalobcem citovaných rozsudcích ze dne 26. 9. 2013, č. j. 4 Ads 55/2013 - 59, ze dne 12. 12. 2012, č. j. 6 Ads 71/2012-47 a ze dne 9. 10. 2013, č. j. 6 Ads 47/2013-41. Dospěl přitom k závěru, že o služební pohotovost vykonávanou na jiném místě než ve vojenských objektech ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání se může jednat i v případech, kdy služební orgán v rozkaze nařídí vojáku „dosažitelnost“, popřípadě jinými slovy vojáku mimo dobu služby nařídí omezení, jehož účel je stejný jako v případě služební pohotovosti (tj. zajištění připravenosti vojáka nastoupit k plnění služebních úkolů v časovém limitu), a to i když v rozkaze není uvedeno konkrétní místo, na němž se voják musí v době služební pohotovosti zdržovat. Za takto nařízenou služební pohotovost pak vojáku náleží odměna podle § 19 odst. 2 zákona o platu.

[17] Nejvyšší správní soud ovšem v citovaných rozsudcích nezaujal právní názor, že by rozkazy ministrů obrany č. 7/2009 a č. 15/2013 došlo automaticky k nařízení služební pohotovosti vojákům ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání. Naopak zdůraznil, že je nutno zkoumat, zda z těchto rozkazů ve spojení s navazujícími služebními rozkazy plynulo vojáku omezení, jehož účel je stejný jako v případě služební pohotovosti. Takové posouzení přitom nemohly soudy v citovaných věcech provést, neboť to bylo v první řadě úkolem správních orgánů.

[18] Na citované rozsudky pak navázal Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 4. 5. 2017, č. j. 4 As 84/2016-96, v němž již provedl věcné posouzení správnosti závěrů správních orgánů o tom, že instituty obsažené v rozkazu ministryně obrany č. 7/2009 ani materiálně nenaplnňovaly znaky služební pohotovosti. Dospěl přitom k následujícím závěrům:

„Institut bojové a mobilizační pohotovosti byl v rozhodném období vymezen především v rozkazu ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku. Podle něho se bojovou a mobilizační pohotovostí rozumí činnost vykonávaná Ministerstvem obrany při vyhlášení stavu ohrožení státu a válečného stavu. K zabezpečení plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti se organizuje příprava vojáků a občanských zaměstnanců, jimž za účast na této přípravě přísluší zvláštní příplatek za práce spojené s přípravou a zajišťováním obrany státu podle zvláštního interního normativního aktu a kolektivní smlouvy (bod 1). K plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti se podle bodu 2 vyčleňují všichni vojáci a též občanskí zaměstnanci, je-li to potřebné pro zabezpečení úkolů bojové a mobilizační pohotovosti a je-li jejich plnění sjednané v pracovní smlouvě nebo v dohodě o změně pracovních podmínek, a to v rozsahu uvedeném v příloze 1 k tomuto rozkazu. V rámci přípravy k plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti se přitom vojáci a občanskí zaměstnanci zařazují do plánu uvádění do bojové připravenosti, který zpravidla jednou týdně upřesňuje příslušný vedoucí zaměstnanec (bod 3). Podle bodu 4 však samotné zařazení vojáků a občanských zaměstnanců do plánu uvádění do bojové připravenosti se nepovažuje za oprávnění k vyhlášení služební nebo pracovní pohotovosti ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání a § 78 odst. 1 písm. h) zákoníku práce č. 262/2006 Sb., přičemž příslušný vedoucí zaměstnanec ji může vyhlásit z důvodu plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti pouze v případě naléhavé potřeby. V bodě 5 tohoto rozkazu se pak výslovně uvádí, že před vyhlášením služební pohotovosti k plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti určí příslušný vedoucí zaměstnanec vojákovi místo, kde se bude v době služební pohotovosti zdržovat, jakož i způsob jeho vyrozumění a dopravy do místa výkonu práce. Za dobu této služební pohotovosti pak náleží vojákovi odměna podle § 19 a § 24 zákona o platu.

Z rozkazu ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku tedy vyplývá, že bojová a mobilizační pohotovost se uplatňuje při vyhlášení stavu ohrožení státu a stavu válečného. Stav ohrožení státu může podle čl. 7 odst. 1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějšího předpisu, vyhlásit Parlament na návrh vlády, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy. Podle čl. 43 odst. 1 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, rozhoduje Parlament o vyhlášení válečného stavu, je-li Česká republika napadena, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. Úkoly bojové a mobilizační pohotovosti se tedy vztahují výlučně k zabezpečení vnější bezpečnosti státu při mimořádných stavech vojenské povahy. Pro plnění těchto úkolů jsou vyčleněni všichni vojáci, kteří se však na ně v době míru toliko připravují a za tímto účelem jsou zařazováni do plánu uvádění do bojové připravenosti. Uvedené zařazení se však nepovažuje za nařízení služební pohotovosti podle § 30 zákona o vojácích z povolání. Ta totiž může být z důvodu plnění úkolů bojové a mobilizační pohotovosti vyhlášena jen v naléhavých případech, čemuž předchází určení místa pobytu vojáka, způsobu jeho vyrozumění a dopravy do místa výkonu práce. Jen v těchto výjimečných případech a za uvedených podmínek lze vojákově před vyhlášením stavu ohrožení státu či stavu válečného nařídit služební pohotovost v souvislosti s plněním úkolů bojové a mobilizační pohotovosti s nárokem na přiznání odměny podle § 19 zákona o platu. Taková úprava je ostatně logická, neboť nařizování trvalé či velmi časté služební pohotovosti jednotlivým vojákům z důvodu jejich plošného zařazení do bojové a mobilizační pohotovosti by při absenci vojenské hrozby nedávalo žádný smysl. Rozkazem ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku tak žalobci v roce 2011 a 2012 nebyla nařízena služební pohotovost.

[...]

Je tedy zřejmé, že vnitřní rozkazy velitele Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav č. 1/2011 a č. 1/2012 obsahovaly jen obecná a organizační pravidla dlouhodobé povahy platná po celý kalendářní rok 2011 a 2012. Těmito rozkazy nedošlo k vyhlášení plošné a stálé služební pohotovosti ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání, nýbrž jen ke stanovení okruhu příslušníků, kterým může být v průběhu těchto let služební pohotovost nařízena, včetně časových norem, ve kterých se mají dostavit na pracoviště k plnění příslušných služebních úkolů. Stanovení povinnosti vojáků zařazených do bojové a mobilizační pohotovosti být připraveni dostavit se na stanovený signál na určené místo do 360 minut je tedy nutné s ohledem na celkový obsah vnitřních rozkazů č. 1/2011 a č. 1/2012 ve spojení s dikcí a účelem rozkazu ministryně obrany č. 7/2009 Věstníku chápat tak, že tato časová norma se uplatní až při výslovném nařízení služební pohotovosti konkrétním příslušníkům Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav v souvislosti s plněním úkolů bojové a mobilizační pohotovosti.

Služební pohotovost ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání tak vůči příslušníkům jednotlivých skupin uvedeného vojenského útvaru byla vyhlašována až následujícími vnitřními rozkazy velitele Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav, v nichž jim zpravidla na období jednoho týdne byly stanoveny konkrétní úkoly v rámci hotovostního systému, včetně povinnosti dostavit se do místa výkonu práce v určité časové normě, jak vyplývá z obsahu správního spisu. V těchto navazujících vnitřních rozkazech byly v rozhodném období nařizovány služební pohotovosti v souvislosti s plněním úkolů operátora operačního střediska, vyšetřovatele a člena výjezdové skupiny taktéž žalobci, za něž mu byly rozhodnutím prvoinstančního správního orgánu přiznány odměny. Uvedenými vnitřními rozkazy krátkodobé povahy však žalobci nebyla nařízena služební pohotovost k plnění úkolů bojové

a mobilizační pohotovosti, a proto mu v souvislosti s jeho pouhým zařazením do tohoto druhu pohotovosti nemohla náležet odměna podle § 19 odst. 2 zákona o platu.

Na závěru o toliko rámcové povaze vnitřních rozkazů č. 1/2011 a č. 1/2012 nemůže nic změnit ani 14. část Jednacího řádu Velitelství Vojenské policie č. j. 156/2010-2664, která upravuje problematiku bojové a mobilizační připravenosti a v níž se uvádí, že každý příslušník tohoto vojenského útvaru je povinen nahlásit aktuální adresu bydliště a způsob vyrozumění v době jeho nepřítomnosti, přičemž konkrétní spojení si volí samostatně a za jeho spolehlivost je plně odpovědný. Stanovení povinnosti vojáka sdělit své kontaktní údaje totiž představuje požadavek, který je obvyklý taktéž v pracovněprávních vztazích a který evidentně nepředstavuje omezení srovnatelné s vyhlášením služební pohotovosti.

Vnitřním rozkazem velitele Velitelství Vojenské policie č. 6/2012 ze dne 3. 2. 2012 byl změněn bod III vnitřního rozkazu č. 1/2012 tak, že byla nově stanovena dosažitelnost příslušníků tohoto vojenského útvaru mimo pracovní dobu bez časové normy s povinností dostavit se v co nejkratší době do zaměstnání. Tato změna se však netýkala vojáků zařazených do bojové a mobilizační pohotovosti a nemohla se nikterak dotknout toliko obecné a organizační povahy vnitřního rozkazu č. 1/2012, kterým nemohla být služební pohotovost vyhlášena.“

[19] Hodnocení Nejvyššího správního soudu zdejší soud plně přejímá, neboť je považuje za zcela přílehavé i na nyní projednávanou věc. Na toto hodnocení nemá vliv to, že v nyní projednávané věci jde také o posouzení institutů obsažených v rozkaze ministra obrany č. 15/2013, neboť tyto instituty jsou identické.

[20] Nyní projednávaná věc je částečně odlišná pouze do té míry, že rozkazy velitele VeV-VA č. 1/2012 a č. 1/2013 upravují tři samostatné instituty (viz dále) navazující na rozkazy ministrů obrany. Stejně jako v citovaném rozsudku má ovšem zdejší soud i v nyní projednávané věci za to, že vytvoření jmenných seznamů v rámci všech těchto institutů na základě rozkazů velitele VeV-VA č. 1/2012 a č. 1/2013 pouze navazovalo na rozkazy ministrů obrany a nepředstavovalo žádná omezení vojáků nad rámec rozkazů ministrů obrany, která by bylo možné z materiálního hlediska považovat za výkon služební pohotovosti ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání.

[21] Co se týče jmenovitého určení příslušníků VeV-VA v čl. 6 rozkazů velitele VeV-VA č. 1/2012 a č. 1/2013, šlo o plošné zařazení všech příslušníků do „Plánu uvádění VeV-VA do bojové pohotovosti“. Na tento jmenný seznam se plně vztahuje citované hodnocení Nejvyššího správního soudu. Uvedení žalobce v tomto seznamu nemohlo představovat nařízení služební pohotovosti, neboť k tomu by mohlo dojít až na základě dalších rozkazů a pouze za předpokladu vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Stejně jako v případě posuzovaném Nejvyšším správním soudem na tomto závěru nemůže nic změnit skutečnost, že vojákům byla stanovena povinnost hlásit místo svého pobytu a povinnost dostavit se na stanovený signál na určené místo do 360 minut, respektive bez časového určení.

[22] Shodně je nutno hodnotit také jmenovité určení příslušníků VeV-VA do hotovosti skupiny velení a řízení VeV-VA dle čl. 3 rozkazů velitele VeV-VA č. 1/2012 a č. 1/2013. I zde šlo toliko o vytvoření jmenného seznamu, na který teprve (stejně jako v případě posuzovaném Nejvyšším správním soudem) navazovalo stanovení konkrétních příslušníků do skupiny velení a řízení VeV-VA na příslušný kalendářní týden. Teprve takový rozkaz, jímž

byl žalobce povolán pro konkrétní kalendářní týden do skupiny velení a řízení VeV-VA, představoval nařízení služební pohotovosti ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání.

[23] Tomu odpovídá nejen obsah předmětných rozkazů, ale také praxe u VeV-VA, a to i konkrétně v případě žalobce. Ten byl do skupiny velení a řízení VeV-VA zařazen od 3. 2. 2012 od 8:00 hod. do 10. 2. 2012 do 8:00 hod. Za tuto dobu příslušela žalobci odměna za služební pohotovost, nicméně v této části žalobce uplatnil svůj nárok opožděně (ve vztahu k němu byla řádně uplatněna námitka promlčení). Tento případ ovšem rozhodně nelze považovat za důkaz toho, že v rámci zařazení žalobce do „Plánu uvádění VeV-VA do bojové pohotovosti“ byla žalobci ukládána skutečná omezení odpovídající služební pohotovosti. Předně zařazení do skupiny velení a řízení VeV-VA navazovalo na čl. 3 rozkazů velitele VeV-VA č. 1/2012 a č. 1/2013 a nikoliv na čl. 6 těchto rozkazů. Kromě toho však na uvedený článek skutečně pouze navazovalo. Omezení plynoucí z následného zařazení do skupiny velení a řízení VeV-VA neplynuly přímo z čl. 3 rozkazů ani ze samotných jmenných seznamů.

[24] Nakonec se soud zabýval také vyčleňováním sil a prostředků k plnění úkolů Policie České republiky při vzniku mimořádné události na jaderné elektrárně Temelín nebo Dukovany. I v tomto případě je situace analogická, neboť žalobce byl toliko zařazen do jmenného seznamu, z něhož by pak byli následně určeni konkrétní vojáci, jimž by byla nařízena služební pohotovost. Smyslem tohoto institutu bylo vytvoření seznamu vojáků, kteří by zabezpečovali plnění úkolů při vzniku mimořádné události 3. stupně. Do pohotovosti by tito vojáci byli uvedeni až v situaci, kdy by vznikla mimořádná událost 2. stupně, k čemuž nikdy nedošlo. Ani v tomto případě tedy nebylo cílem uvést všechny příslušníky VeV-VA do permanentního stavu služební pohotovosti. Ze zařazení do jmenného seznamu žalobci neplynula omezení, která by bylo možné podle své povahy hodnotit jako služební pohotovost ve smyslu § 30 zákona o vojácích z povolání.

[25] Krajský soud dále posuzoval, zda uvedené instituty nebyly v rozporu s jejich účelem zneužity k vyhlášení faktické neustálé služební pohotovosti příslušníků VeV-VA. V takovém případě by bylo nutno zvážit, zda žalobci nepřísluší odměna za faktickou, byť nezákonně nařízenou, služební pohotovost, a to z titulu povinnosti poskytnout ochranu legitimního očekávání, které případně vyvolal služební orgán svou ustálenou, jednotnou a dlouhodobou činností (viz citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2017, č. j. 4 As 84/2016-96).

[26] V tomto ohledu je rozhodné především to, jak byly uvedené instituty příslušníkům VeV-VA prezentovány a zda tito byli kontinuálně fakticky omezeni způsobem odpovídajícím služební pohotovosti. O tom by svědčila skutečnost, kdyby byli na základě uvedených institutů povoláváni v době osobního volna k výkonu služby, a to případně i za účelem plnění úkolů, které by s danými instituty přímo nesouvisely. Taková skutečnost ovšem neplyne ani z tvrzení žalobce, ani z výsledku svědků. Žalobce poukazuje na jediný případ povolání do služby, ovšem ten se týkal situace, kdy byl zařazen v konkrétním týdnu do skupiny velení a řízení VeV-VA, tj. v době, kdy mu byla dle názoru soudu skutečně nařízena služební pohotovost. Na základě pouhého zařazení do jmenných seznamů nedocházelo u VeV-VA k žádnému využívání uvedených institutů k jiným než předvídaným účelům. Příslušníci útvaru nebyli povoláváni k plnění nesouvisajících úkolů, ani po nich nebyla vyžadována permanentní připravenost dostavit se k útvaru k plnění takových nesouvisajících úkolů. Objektivně si museli být vědomi toho, že povolání do služby ve svém osobním volnu mohou být pouze v případě předvídaných uvedenými instituty – tj. na základě dalších rozkazů, a to

jedině v případě, že bude vyhlášen stav ohrožení státu, válečný stav, mimořádná událost 3. stupně (v případě úkolů souvisejících s jadernými elektrárnami Temelín a Dukovany, a to teprve po uvedení do služební pohotovosti v případě vyhlášení mimořádné události 2. stupně), nebo budou zařazeni v rámci konkrétního týdne do skupiny velení a řízení VaV-VA. Ze svědeckých výpovědí nevyplývá, že by příslušníci tohoto útvaru byli v souvislosti s posuzovanými instituty informováni o možnosti povolání do služby z jiných důvodů (popř. že by to bylo po nich fakticky požadováno).

[27] Co se týče samotných faktických omezení, žalobce uvádí pouze nutnost dostavit se na stanovený signál na určené místo do 360 minut a povinnost uvést místo svého pobytu. Oběma těmito omezeními se ovšem zabýval Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku ze dne 4. 5. 2017, č. j. 4 As 84/2016-96. Z něj plyne, že tyto nároky kladené na vojáka nelze rozhodně považovat za omezení odpovídající svou povahou služební pohotovosti. Důvodem je také skutečnost, že povinnost dostavit se na určené místo byla primárně podmíněna řadou dílčích kroků a nepůsobila vůči příslušníkům VeV-VA přímo na základě rozkazů ministrů obrany č. 7/2009 a č. 15/2013 či rozkazů velitele VeV-VA č. 1/2012 a č. 1/2013.

[28] Ačkoliv tedy ze svědeckých výpovědí plyne, že někteří příslušníci uvedenou povinnost mohli skutečně vnímat jako permanentní připravenost dostavit se k útvaru do 360 minut, rozhodně se nejednalo o obecné vnímání uvedených institutů, natož velitelem VeV-VA vyžadovanou připravenost. Ve většině případů svědci naopak uvedené povinnosti jako faktické omezení nevnímali a neočekávali, že by mohli být kdykoliv bez dalšího povoláni do služby. O tom, že místo pobytu v osobním volnu nebylo hlášeno nijak důsledně, svědčí kopie Knihy opuštění posádky založená ve správním spise. Místo opuštění posádky bylo často určeno toliko označením státu (např. Itálie, Řecko, Tunisko apod.). V řadě případů nebylo vyplněno ani telefonní číslo v rámci kolonky „Dosažitelnost“. Jak navíc uvedl Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku, uvádění kontaktních údajů je standardem také v běžných pracovněprávních vztazích a nepředstavuje faktické omezení srovnatelné se služební pohotovostí.

[29] S ohledem na výše uvedené soud uzavírá, že na základě rozkazů velitele VeV-VA č. 1/2012 a č. 1/2013 ve spojení s rozkazy ministrů obrany č. 7/2009 a č. 15/2013 nebyla žalobci nařízena služební pohotovost podle § 30 zákona o vojácích z povolání, ani mu těmito rozkazy nebyla v mimopracovní době uložena omezení srovnatelná se služební pohotovostí. Rozkazy taktéž nebyly zneužívány k faktickému nařízení služební pohotovosti příslušníků VeV-VA. Proto žalobci v tomto případě nemohla náležet odměna podle § 19 odst. 2 zákona o platu. Samotné rozkazy ani výsledek jejich aplikace v nyní projednávané věci nejsou v rozporu se zákonem ani s judikaturou Nejvyššího správního soudu. Na podstatě věci přitom nemohou nic změnit ani žalobcem tvrzené rozpory v argumentaci žalovaného. Soud přesvědčení žalobce o rozpornosti této argumentace nesdílí a závěry žalovaného považuje za zcela správné.

VI. Shrnutí a náklady řízení

[30] Krajský soud na základě shora provedeného posouzení neshledal žalobu důvodnou, a proto ji ve smyslu § 78 odst. 7 s. ř. s. **zamítl**.

[31] O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů

řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[32] Žalovanému soud nepřiznal požadovanou náhradu nákladů řízení ve výši 600 Kč, jakožto paušální částku za dva úkony. Jak uvedl Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 25. 8. 2015, č. j. 6 As 135/2015 - 79, ve správním soudnictví soud nemůže přiznat procesně nezastoupenému účastníku řízení náhradu nákladů řízení stanovenou paušální částkou podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, nýbrž musí vycházet z nákladů, jejichž vynaložení účastník soudu prokáže (§ 57 odst. 1 s. ř. s.). Totéž platí pro aplikaci vyhlášky č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu. Použití § 151 odst. 3 o. s. ř. je totiž na řízení podle soudního řádu správního vyloučeno. Stejně tak nejsou na toto řízení přenositelné důvody nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13 (dostupné na <http://nalus.usoud.cz>).

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 24. ledna 2018

JUDr. Jaroslava Skoumalová
předsedkyně senátu